

Vakuutusmatemaattinen yksikkö

9.9.2026

Pessimistisen skenaarion mukainen lyhyen aikavälin ennuste 9.9.2026

Eläketurvakeskus (ETK) on laatinut pessimistisen lyhyen aikavälin ennusteen 9.9.2026 julkaistun perusennusteen pohjalta. Tässä muistiossa esitetään laskelman keskeiset tulokset ja verrataan niitä perusskenaarion mukaiseen ennusteeseen.

Pessimistinen ennuste perustuu ETK:n 1.9.2026 julkaisemaan pessimistiseen suhdanne-ennusteeseen, ja siinä käytetään pessimistisen skenaarion mukaisia sijoitustuotto-oletuksia. Kyseessä on esimerkkilaskelma, jonka tarkoituksena on arvioida, miten työeläkejärjestelmä kestää ennustejakson alkuun ajoittuvan lyhytaikaisen mutta voimakkaan sijoitusmarkkinashokin heikossa taloudellisessa skenaariossa.

Keskeiset muutokset suhteessa vastaavaan perusennusteeseen ovat

- korkea inflaatio, joka kasvattaa eläkemenoa
- heikko palkkasumman kehitys, jonka seurauksena joudutaan nostamaan maksutasoa ja
- heikko eläkevarojen tuotto-oletus, jonka seurauksena vakavaraisuus laskee.

Laskelmassa on huomioitu eläkeuudistuksen muutokset samalla tavalla kuin peruslaskelmassa. Eläkeuudistusta koskeva hallituksen esitys ([HE 40/2026](#)) hyväksyttiin eduskunnassa kesäkuussa.

Heikko tuotto laskee osakepainoa ja vakavaraisuutta

Pessimistisessä sijoitustuottoskenaariossa oletetaan ensin 12 kuukauden tappiollinen jakso, jota seuraa kuuden kuukauden korkeampien tuottojen korjausliike. Tämän jälkeen sijoitustuotto kehittyy perustuotto-oletuksen mukaisesti (ks. perusskenaarion laskelman kuvaus). Taulukossa 1 esitetään poikkeavan jakson nimellistuotot.

Taulukko 1. Pessimistisen skenaarion sijoitusmarkkinashokin (12 kuukautta) ja sitä seuraavan korjausliikkeen (6 kuukautta) nimellistuotot vuositasolla

Omaisuuslaji	TyEL:n sijoitusjakauma per 30.6.2026 (%)	Nimellistuotto tappiollisella jaksolla (%)	Korjausliikkeen nimellistuotto (%)
Korot	21,43	0,00	3,00
Osakkeet	58,67	-20,00	30,00
Kiinteistöt	8,24	-5,00	5,00
Muut	11,66	-10,00	10,00
Yhteensä	100,00	-13,31	19,82

Vakuutusmatemaattinen yksikkö

9.9.2026

Sijoitusmarkkinashokki alkaa syyskuun 2026 alussa ja ajoittuu sijoitusuudistuksen vaiheittaiseen voimaantuloon. Peruslaskelmassa osakepaino nousee eläkeuudistuksen seurauksena, mutta pessimistisessä skenaariossa se vaihtelee uudistuksen ja sijoitustuottojen muutosten mukana. Vuoden 2026 loppuun mennessä osakepaino nousee vain noin 60 prosenttiin, kun peruslaskelmassa se on 65 prosenttia. Kesäkuun 2027 loppuun mennessä osakepaino laskee noin 57 prosenttiin, jolloin ero peruslaskelmaan on noin 13 prosenttiyksikköä. Korjausliikkeen aikana osakepaino nousee kuitenkin nopeasti 67–68 prosenttiin vuoden 2028 alkupuolella. Tämän jälkeen se kasvaa tasaisesti ja on ennustejakson lopussa noin 72 prosenttia.

Eläkevarojen nimellinen sijoitustuotto jää heikoksi vuosina 2026 ja 2027: vuonna 2026 se on noin 2 prosenttia ja vuonna 2027 noin -1,7 prosenttia. Kahden vuoden yhteenlaskettu tuotto jää siten noin 14 prosenttiyksikköä peruslaskelmaa heikommaksi. Ennustejakson puolivälissä tuotto palautuu peruslaskelman mukaiselle 5,3 prosentin tasolle. Peruslaskelmaa alempi osakepaino kuitenkin heikentää kokonaistuottoa erityisesti korkeiden osaketuottojen aikana ja niiden jälkeen.

Vuositasen osaketuottokerroin on vuonna 2026 noin 5 prosenttia eli 10 prosenttiyksikköä peruslaskelmaa alempi. Vuonna 2027 osaketuottokerroin on noin -5 prosenttia, mikä on noin 9 prosenttiyksikköä vähemmän kuin peruslaskelmassa.

Keskimääräinen vakavaraisuusaste laskee nykyisestä noin 133 prosentista alimmillaan noin 119 prosenttiin vuoden 2027 puolivälissä. Vuoden 2027 lopussa se on palautunut noin 123 prosenttiin ja ennustejakson lopussa noin 131 prosenttiin. Vakavaraisuusasteeseen vaikuttavat sijoitustuoton lisäksi peruslaskelmaa pienempi palkkasumma sekä heikommät vanhuuseläkerahastojen iv-korotukset (karttuneiden rahastoitujen vanhuuseläkeosien tarkistukset).

Vuonna 2028 iv-korotukset ovat yhteensä noin -1,9 miljardia euroa. Tämä merkitsee varojen siirtämistä vanhuuseläkerahastoista vakavaraisuuspääomaan, mikä vahvistaa vakavaraisuutta. Vuoden 2027 loppupuolella täydennyskerroin on useana kuukautena nollassa tai sen alapuolella. Se alkaa palautua vuonna 2028 keskimääräisen vakavaraisuusasteen lähestyessä perustasoa. Heikomman vakavaraisuuden vuoksi iv1-korotukset jäävät peruslaskelmaa pienemmiksi koko ennustejakson ajan.

Iv4-korotukset kehittyvät tässä skenaariossa eri tavalla kuin peruslaskelmassa. Heikon osaketuoton vuoksi osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu jää vuosina 2026 ja 2027 yhteensä noin 5,5 miljardia euroa peruslaskelmaa pienemmäksi, ja vuonna 2027 se on kokonaisuudessaan negatiivinen. Vuonna 2028 osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu on sen sijaan noin kaksi miljardia euroa nollan yläpuolella. Tämä poikkeaa peruslaskelmasta,

Vakuutusmatemaattinen yksikkö

9.9.2026

jossa eläkeuudistuksen seurauksena osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun arvioidaan olevan jatkossa lähtökohtaisesti negatiivinen. Kuitenkin tilanteessa, jossa osaketuotto on korkea ja vakavaraisuus on matala, osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun tuottovaade on positiivinen.

Pessimistinen skenaario kasvattaa tasattavaa eläkemenoa

Pessimistisessä skenaariossa työeläkeindeksi on vuodesta 2027 alkaen perusennustetta korkeampi, mikä kasvattaa eläkemenoja. TyEL-MEL-eläkemeno on vuosittain noin 100–600 miljoonaa euroa suurempi kuin peruslaskelmassa.

Tasattavassa eläkemenossa ero on vielä suurempi. Vuonna 2027 ero peruslaskelmaan on noin 100 miljoonaa euroa ja vuonna 2028 jo noin 900 miljoonaa euroa. Tasattava eläkemeno nousee enimmillään noin 22,5 prosenttiin palkkasummasta, kun peruslaskelmassa vastaava osuus on noin 19 prosenttia.

Tasattavan eläkemenon kehitykseen vaikuttavat indeksikorotusten lisäksi olennaisesti iv-korotukset, joiden merkitys kasvaa eläkeuudistuksen myötä.

Palkkasumman heikentäminen kasvattaa TyEL-maksun korotustarvetta

TyEL-MEL-palkkasumma kasvaa pessimistisessä skenaariossa kuluvana vuonna 2,1 prosenttia, kun peruslaskelmassa kasvu on 3,4 prosenttia. Seuraavana vuonna palkkasumma supistuu 1,2 prosenttia, ja myös vuonna 2028 kasvu jää vähäiseksi. Peruslaskelmaan verrattuna palkkasumma on kuluvana vuonna noin miljardi euroa, seuraavana vuonna noin 5 miljardia euroa ja tämän jälkeen vuosittain noin 6–7 miljardia euroa pienempi.

Koska TyEL-maksutaso on kiinnitetty, maksutulo jää vuosittain noin 1,1–1,8 miljardia euroa peruslaskelmaa pienemmäksi. Tämän seurauksena tasausvastuu supistuu nopeasti ja ehtyisi ilman maksunkorotusta muutamassa vuodessa.

Eläkesopimuksen mukainen TyEL-maksu on 24,4 prosenttia vuoteen 2030 asti. Heikon palkkasummakehityksen vuoksi maksua on tämän jälkeen korotettava. Korotustarvetta lisää vanhuuseläkkeiden rahastoinnin kasvattaminen. Tässä laskelmassa TyEL-maksua korotetaan vuodesta 2031 alkaen 2,0 prosenttiyksikköä 26,4 prosenttiin.

Maksun hoitokustannusosan ja maksutappion arvioidaan hieman kasvavan, kun taas asiakashyvitykset pienenevät peruslaskelmaan verrattuna heikomman vakavaraisuuden vuoksi.

Vakuutusmatemaattinen yksikkö

9.9.2026

Maksunkorotus riittää pitämään tasausvastuun vähimmäisvaatimuksen yläpuolella. Ennustejakson lopussa tasausvastuu on noin 5 prosenttia palkkasummasta eli noin 23 prosenttia seuraavan vuoden tasattavasta eläkemenosta. Vähimmäistason ylittävä osa jää kuitenkin ennustejakson loppuun mennessä lähes olemattomaksi, joten 2,0 prosenttiyksikön maksunkorotus ei vielä riitä saavuttamaan täyttä rahoitustasapainoa.